

**Аналітично-статистичний портрет
публічних бібліотек області
з бібліотечно-інформаційного
обслуговування юнацтва та молоді
за 2023 рік**

Департамент культури і туризму
Полтавської обласної військової адміністрації
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесея Гончара

**Аналітично-статистичний портрет
публічних бібліотек області
з бібліотечно-інформаційного обслуговування
юнацтва та молоді
за 2023 рік**

Полтава – 2024

Автор-укладач: Леся Костенко

Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек області з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді за 2023 рік / автор-укладач Л. Л. Костенко ; Полтавська обласна бібліотека для юнацтва ім. Олеся Гончара. – Полтава, 2024. – 28 с.

У виданні подані основні цифрові показники роботи публічних бібліотек територіальних громад Полтавської області та текстово-графічний аналіз діяльності їхніх юнацьких структурних підрозділів з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді, тенденції і напрями розвитку, а також описані найбільш яскраві бібліотечні активності 2023 року за участі юнацтва та молоді.

На території Полтавської області функціонують 60 територіальних громад (ТГ). У всіх 60-ти ТГ області є публічні бібліотеки. Річні звіти про свою роботу подали бібліотеки 57-ми ТГ (із 60-ти), на основі яких й складено цей аналітично-статистичний портрет бібліотек за 2023 рік.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА БІБЛІОТЕК ТГ ОБЛАСТІ

Відповідно до поданих 57-ми річних звітів в Полтавській області у 2023 році функціонувало **702 публічні бібліотеки, включаючи філії (без обласних бібліотек)**. У ТГ області у процесі реорганізації створена мережа публічних бібліотек за різними типами:

- а) в ТГ діє одна публічна бібліотека (юридична особа) з філіями – у **31 ТГ (51,7%)**;
- б) залишилися ЦБС (юридичні особи) – в **1 ТГ (1,7%)**;
- в) бібліотеки не є юридичними особами і діють як структурні підрозділи відділів культури – у **18 ТГ (30%)**;
- г) бібліотеки не є юридичними особами і діють як структурні підрозділи Центру культурних послуг (дозвілля) – у **7 ТГ (11,7%)**.

У Полтавській області функціонує одна **Дитячо-юнацька бібліотека Миргородської міської ради**, яка не є юридичною особою і діє як структурний підрозділ відділу культури Миргородської міської ради. Вона створена в 2021 році шляхом приєднання Миргородської районної бібліотеки для дітей та відділу юнацтва Миргородської ЦРБ, які входили до складу Миргородської районної ЦБС, до Миргородської міської бібліотеки для дітей – структурного підрозділу відділу культури Миргородської міської ради.

А з початку 2022 року у відділі обслуговування дорослих Комунального закладу культури «Кременчуцька міська публічна бібліотека» функціонує **сектор юнацтва**.

У звітному році в Полтавській області були **закриті декілька публічних бібліотек або існували такі бібліотеки, що перебувають у стадії закриття чи тимчасово не функціонували** (без даних 3 ТГ, бібліотеки яких не звітували):

<i>Назва ТГ</i>	<i>Інформація про закриті бібліотеки чи такі, що закриваються або тимчасово не функціонують</i>
Градизька ТГ	Ліквідована Горбівська СБ ; на її базі тепер функціонує бібліотечний пункт
Диканська ТГ	Андріївська СБФ – тимчасово призупинена діяльність у зв'язку з відсутністю у штатному розписі посади бібліотекаря.
Кобеляцька ТГ	Деменківська СБФ, Коваленківська СБФ – призупинені (вирішується питання про закриття)
Котелевська ТГ	Ліквідованих бібліотек – 2: Котелевська селищна БФ, Михайловська сільська БФ .

	Тимчасово припинили свою діяльність – 2: Сидоряченська СБФ, Михайлівськоперша СБФ.
Омельницька ТГ	Ліквідована 1 – Варакутівська СБФ.
Шишацька ТГ	Бухунівська СБФ і Сагайдацька СБФ – тимчасово не працювали.

Із 702 публічних бібліотек, які функціонували в області у 2023 році, **229** бібліотек у 36 ТГ здійснювало свою діяльність у приміщеннях, які **не опалювалися** (це **32,6 %** від загальної кількості бібліотек), а **18** бібліотек у 8 ТГ – у приміщеннях, які **не освітлювалися** (це **2,6 %** від загальної кількості). Показники, на жаль, невтішні, оскільки величезна кількість бібліотек, особливо у сільській місцевості, перебуває у приміщеннях без опалення і освітлення, що не дозволяє забезпечити нормальну роботу працівників книгозбірень та створення умов для зберігання бібліотечного фонду.

За даними звітів у 2023 році на **закупівлю нових книжкових видань** для поповнення фондів бібліотек ТГ області із місцевих бюджетів була виділена сума лише **1 896 536,5 грн.** Ці бюджетні кошти виділялися на книги у **27-ми ТГ** області (що складає **45%** від загальної кількості ТГ). Більша половина публічних бібліотек області для закупівлі нових сучасних книг у 2023 році з місцевих бюджетів ТГ не отримали жодної гривні.

Також недостатнім є стан з **передплатою періодичних видань на 2024 рік.** Загальна сума, виділена з бюджетів місцевих громад для передплати, складає **668 782,2 грн.** Це зроблено в **22-х ТГ** області, що складає **36,7%** від загальної кількості ТГ. Публічні бібліотеки 35-ти ТГ не отримали від місцевої влади бюджетних коштів на передплату періодики. У деяких громадах це було зроблено за кошти благодійників та спонсорів.

Така ситуація з виділенням коштів місцевою владою на книги і періодику унеможливорює виконання вимог **«Державних соціальних нормативів забезпечення населення публічними бібліотеками в Україні»**, затверджених Постановою Кабінету Міністрів України від 06.02.2019 р. № 72. У пункті 11 цього документу зазначено, що *«фонди публічних бібліотек, крім обласних універсальних наукових бібліотек, повинні щороку оновлюватися не менше, ніж на 5%, у тому числі шляхом: закупівлі книжкових видань – не менше 250 примірників на 1 000 осіб зони обслуговування публічної бібліотеки; передплати періодичних видань – не менше 15-20 найменувань газет та журналів; отримання документів з інших джерел, не заборонених законодавством».*

Щодо **забезпечення бібліотек області технікою та обладнанням** варто зазначити, що 702 публічні бібліотеки загалом мають **1103 комп'ютери** (в т.ч. й ноутбуки). Очевидно, що загальна кількість комп'ютерів більша за кількість бібліотек, але зробити висновок про те, що усі бібліотеки забезпечені комп'ютерами не можна. Ця кількість комп'ютерів розподілена нерівномірно. Є

цілий ряд ТГ, в яких кількість комп'ютерів менша, ніж кількість бібліотек: Білицька, Градизька, Драбинівська, Заводська, Кам'янопотоківська, Кобеляцька, Новооржицька, Ромоданівська, Скороходівська, Сенчанська, Хорольська, Чорнухинська. Відповідно, там функціонують бібліотеки, які не мають комп'ютерів і відповідно не можуть надавати користувачам будь-які послуги з їх застосуванням.

А у Новогалещинській ТГ взагалі жодна бібліотека **не має комп'ютерів**, що є недопустимим для функціонування інформаційних центрів, якими є бібліотеки, у сучасних умовах.

Ситуація з комп'ютеризацією бібліотек деяких ТГ області не відповідає вимогам, встановленим «Державними соціальними нормативами забезпечення населення публічними бібліотеками в країні», де в пункті 14 сказано, що *«публічна бібліотека повинна мати **один комп'ютер на 500-1500 осіб зони обслуговування**»*.

Щодо забезпечення користувачам доступу до мережі Інтернет, то за даними звітів загальна кількість таких місць складає **667**, що теж є недостатнім, зважаючи на загальну кількість бібліотек і потреби населення у ньому, особливо у сільській місцевості.

Забезпечення бібліотек ТГ області іншою технікою та обладнанням у цифрах виглядає так:

Принтер	Сканер	БФП	Проектор	Веб камера	Фото апарат	DVD	Телевіз.
377	113	33	52	305	39	25	9

Є поодинокі випадки, коли бібліотеки мають, крім вище зазначеного, планшети, ксерокс, ламінатор, диктофон, відеокамери, магнітофони, мультимедійну дошку, мультимедійне крісло, набір блогера, акустичні системи, смарттелевізор, колонки, навушники.

Бібліотечними комп'ютерними програмами користуються (крім обласних бібліотек) лише **7 ПБ області** (Горішньоплавнівська і Чорнухинська – програма IRBIS, Лубенська – програма Mini-IRBIS, Кременчуцька – програма UNILIB, Пирятинська і Козельщинська – Коha, Білоцерківська – «УФД / Бібліотека»). **Електронні каталоги** створені у тих самих **7-ми бібліотеках**.

14 публічних бібліотек у 13-ти ТГ області надають платні послуги користувачам. Це послуги із: ксерокопіювання, сканування, набору та редагування тексту, роздруку тексту чи фотографій на принтері, користування комп'ютером, доступу до Інтернету, фото- та відеозйомки, «нічного абонементу», експрес-абонементу, резервування документів, електронної доставки документів, користування МБА, формування бібліографічних списків для курсових і дипломних робіт, відправлення електронної пошти, формування каталогів для особистих бібліотек, пошук бібліотекарем інформації в Інтернеті,

запис на CD-диски, збереження інформації на флеш-накопичувачі чи диску, виконання тематичних довідок з використанням Інтернету, оформлення реєстраційно-облікових документів, розробки сценаріїв соціокультурних заходів та їх проведення.

КОРИСТУВАЧІ ЮНАЦЬКОГО ТА МОЛОДІЖНОГО ВІКУ

За даними 57-ти звітів у 2023 році **кількість користувачів віком 14-35 років** у бібліотеках ТГ області за ЄРК (без обласних бібліотек) становила **67 048 осіб**. Трійку ТГ, де є **найвищий показник** користувачів цієї вікової категорії складають бібліотеки Полтавської міської ТГ (9250 осіб), Кременчуцької міської ТГ (6101 особа), Зіньківської ТГ (4120 осіб). **Найнижчий показник** юнацтва та молоді в якості користувачів публічних бібліотек – у бібліотеках Ромоданівської селищної ТГ (120 осіб), Сергіївської сільської ТГ (131 особа), Скороходівської селищної ТГ (135 осіб).

Кількість користувачів віком 14-35 років за ЄРК В публічних бібліотеках ТГ області у 2023 році

<i>№ з/п</i>	<i>Найменування ТГ</i>	<i>Кількість користув.</i>	<i>№ з/п</i>	<i>Найменування ТГ</i>	<i>Кількість користув.</i>
1.	Біликівська	974	32.	Машівська	1021
2.	Білоцерківська	745	33.	Миргородська	2303
3.	Великобагачанська	1246	34.	Михайлівська	414
4.	Великобудищанська	не звітув.	35.	Нехворощанська	218
5.	Великорублівська	не звітув.	36.	Новогалещинська	193
6.	Великосорочинська	579	37.	Новооржицька	532
7.	Гадяцька	2390	38.	Новосанжарська	833
8.	Глобинська	1543	39.	Новоселівська	286
9.	Гоголівська	467	40.	Оболонська	584
10.	Горішньоплавнівська	917	41.	Омельницька	352
11.	Градизька	373	42.	Опішнянська	418
12.	Гребінківська	952	43.	Оржицька	941
13.	Диканська	1629	44.	П. Роменська	352
14.	Драбинівська	344	45.	Пирятинська	1808
15.	Заводська	621	46.	Піщанська	345
16.	Зіньківська	4120	47.	Полтавська	9250
17.	Кам'янопотоківська	488	48.	Пришибська	не звітув.
18.	Карлівська	1354	49.	Решетилівська	2054
19.	Кобеляцька	3092	50.	Ромоданівська	120
20.	Козельщинська	610	51.	Семенівська	1219
21.	Коломацька	242	52.	Сенчанська	509

22.	Комишнянська	283	53.	Сергіївська	131
23.	Котелевська	361	54.	Скороходівська	135
24.	Краснолуцька	449	55.	Терешківська	489
25.	Кременчуцька	6101	56.	Хорольська	3340
26.	Ланнівська	427	57.	Чорнухинська	1100
27.	Лохвицька	945	58.	Чутівська	1043
28.	Лубенська	2945	59.	Шишацька	855
29.	Лютенська	487	60.	Щербанівська	374
30.	Мартинівська	516	У С Ь О Г О:		67 048
31.	Мачухівська	629			

Обслуговування користувачів юнацького та молодіжного віку області у звітному році здійснювали такі **юнацькі бібліотеки та юнацькі структурні підрозділи бібліотек:**

- **1 дитячо-юнацька бібліотека** Миргородської міської ради,
- **1 юнацький сектор** у відділі обслуговування КЗК «Кременчуцька міська публічна бібліотека» – у Кременчуцькій громаді;
- **2 юнацьких абонементи** (від 1000 користувачів) у Зіньківській, Хорольській громадах,
- **10 юнацьких кафедр** (від 500 користувачів) у Великобагачанській (1), Гадяцькій (1), Горішньоплавнівській (1), Карлівській (1), Кобеляцькій (1), Кременчуцькій (4), Полтавській (1) громадах,
- **643 юнацькі групи** (до 500 користувачів) при публічних бібліотеках територіальних громад області.

Порівняно з попередніми роками спостерігається тенденція до **збільшення юнацьких груп**: із 611 груп у 2021 році та 629 груп у 2022 році кількість юнацьких груп у 2023 році складає 643. Частково це пояснюється більшою кількістю поданих річних звітів, частково – тим, що зменшилась кількість спеціалізованих юнацьких структурних підрозділів, які перейшли до розряду юнацьких груп, а частково – збільшенням вікових меж користувачів юнацького віку.

Мережа юнацьких структурних підрозділів бібліотек за останні 5 років

Рік	Юнацькі бібліотеки	Юнацькі відділи	Юнацькі абонементи	Юнацькі кафедри	Юнацькі групи
2019	-	1	9	11	693
2020	-	1	9	11	673
2021	1	-	5	8	611
2022	1	-	3	8	629
2023	1	1 сектор	2	10	643

Станом на 31.12.2023 р. мережа юнацьких структурних підрозділів публічних бібліотек області (в конкретних ТГ області) виглядає таким чином:

№	Назва ТГ	Юнацькі б-ки	Юнацькі відділи (сектори)	Юнацькі абонементи	Юнацькі кафедри	Юнацькі групи
1	Білицька селищна	-	-	-	-	10
2	Білоцерківська сільська	-	-	-	-	8
3	Великобагачанська сел	-	-	-	1	11
4	Великобудищанська сіл.	Не звітувала				
5	Великорублівська сільс.	Не звітувала				
6	Великосорочинська сіл.	-	-	-	-	7
7	Гадяцька міська	-	-	-	1	8
8	Глобинська міська	-	-	-	-	21
9	Гоголівська селищна	-	-	-	-	4
10	Горішньоплавнівська міс	-	-	-	1	7
11	Градизька селищна	-	-	-	-	8
12	Гребінківська міська	-	-	-	-	24
13	Диканська селищна	-	-	-	-	12
14	Драбинівська сільська	-	-	-	-	6
15	Заводська міська	-	-	-	-	6
16	Зіньківська міська	-	-	1	-	23
17	Кам'янопотоківська сільс	-	-	-	-	5
18	Карлівська міська	-	-	-	1	6
19	Кобеляцька міська	-	-	-	1	23
20	Козельщинська селищна	-	-	-	-	10
21	Коломацька сільська	-	-	-	-	5
22	Комишніянська селищна	-	-	-	-	9
23	Котелевська селищна	-	-	-	-	5
24	Краснолуцька сільська	-	-	-	-	8
25	Кременчуцька міська	-	1 сектор	-	4	5
26	Ланнівська сільська	-	-	-	-	5
27	Лохвицька міська	-	-	-	-	19
28	Лубенська міська	-	-	-	-	25
29	Лютенська сільська	-	-	-	-	4
30	Мартинівська сільська	-	-	-	-	4
31	Мачухівська сільська	-	-	-	-	6
32	Машівська селищна	-	-	-	-	10
33	Миргородська міська	1	-	-	-	12
34	Михайлівська сільська	-	-	-	-	9
35	Нехворощанська сільс.	-	-	-	-	5
36	Новогалещинська селищ	-	-	-	-	4
37	Новооржицька селищна	-	-	-	-	14
38	Новосанжарська селищ.	-	-	-	-	16
39	Новоселівська сільська	-	-	-	-	5
40	Оболонська сільська	-	-	-	-	13
41	Омельницька сільська	-	-	-	-	9
42	Опішніянська селищна	-	-	-	-	9
43	Оржицька селищна	-	-	-	-	21
44	П. Роменська сільська	-	-	-	-	6
45	Пирятинська міська	-	-	-	-	25
46	Піщанська сільська	-	-	-	-	9

47	Полтавська міська	-	-	-	1	31
48	Пришибська сільська	не звітувала				
49	Решетилівська міська	-	-	-	-	25
50	Ромоданівська селищна	-	-	-	-	3
51	Семенівська селищна	-	-	-	-	25
52	Сенчанська сільська	-	-	-	-	10
53	Сергіївська сільська	-	-	-	-	3
54	Скороходівська селищна	-	-	-	-	4
55	Терешківська сільська	-	-	-	-	11
56	Хорольська міська	-	-	1	-	23
57	Чорнухинська селищна	-	-	-	-	17
58	Чутівська селищна	-	-	-	-	10
59	Шишацька селищна	-	-	-	-	16
60	Щербанівська сільська	-	-	-	-	4
УСЬОГО:		1	1 сектор	2	10	643

БІБЛІОТЕЧНІ КАДРИ

Згідно з даними 57-ти звітів (із 60-ти) бібліотечні послуги користувачам протягом звітного року надавали **995 бібліотечних працівників**.

Далеко не усі працівники публічних бібліотек області (як і загалом по Україні) мають **спеціальну бібліотечну освіту** (а тим більше вищу спеціальну). У звітах зазначена інформація, що на посадах бібліотекарів працюють з непрофільною освітою: педагога, менеджера, бухгалтера, фінансиста, економіста, медичної сестри, аграрія, квітникаря-декоратора, залізничника, інженера, юриста, агрохіміка, техніка. Певний відсоток бібліотечних працівників у сільських книгозбірнях взагалі мають лише середню (шкільну) освіту. Майже не поповнюються штати бібліотек області молодими кадрами із спеціальною бібліотечною освітою.

На жаль, великою залишається кількість бібліотечних працівників, які **працюють на неповну ставку**, що негативно відображається на роботі бібліотек та обслуговуванні користувачів. Так, згідно з даними річних звітів за 2023 рік:

- на 0,75 ставки працює 77 бібліотекарів (7,8%);
- на 0,5 ставки працює 255 бібліотекарів (25,6%);
- на 0,25 ставки працює 99 бібліотекарів (9,9%).

Загалом 431 із 995 бібліотекарів області працює на неповну ставку (це майже 43,3 % від загальної кількості бібліотечних працівників).

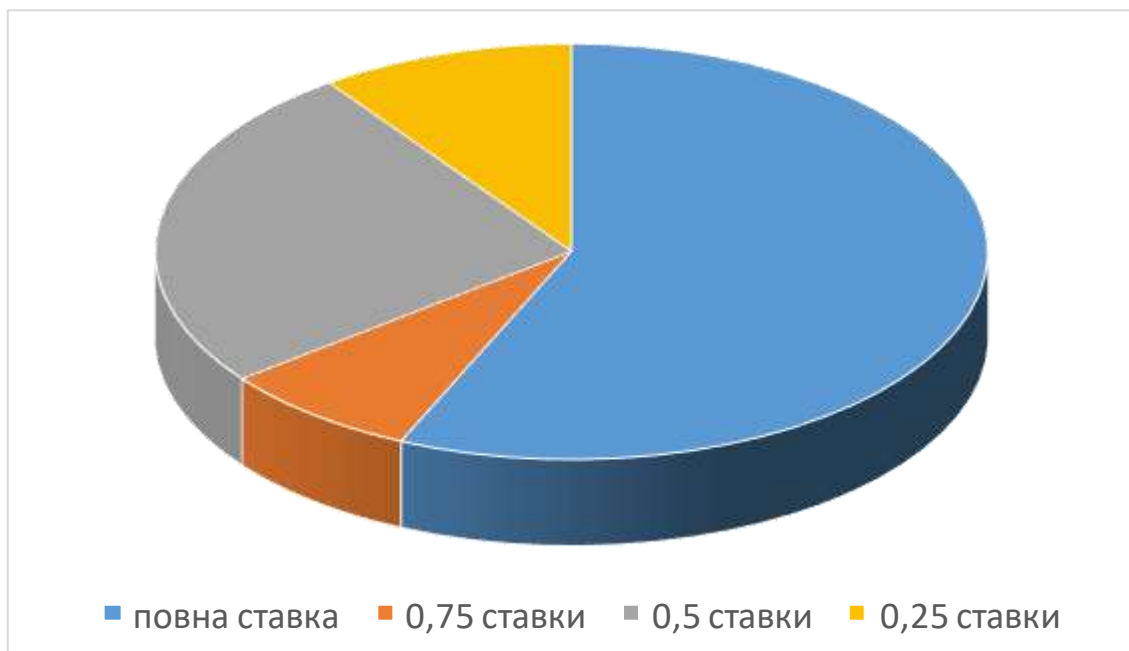
Розміри ставок бібліотечних працівників у 2023 році в ТГ області

№	Назва ТГ	Усього праців.	Повна ставка	0,75 ставки	0,5 ставки	0,25 ставки
1	Білицька сільська	11	3	-	3	5
2	Білоцерківська сільська	9	2	2	4	-
3	Великобагачанська селищ.	18	7	-	7	4
4	Великобудуищанська сільс.	не звітувала				

5	Великорублівська сільська	не звітувала				
6	Великосорочинська сільс.	8	6	-	2	-
7	Гадяцька міська	21	12	-	4	5
8	Глобинська міська	26	7	5	14	-
9	Гоголівська селищна	5	2	1	2	-
10	Горішньоплавнівська міськ	22	15	---	5	2
11	Градизька селищна	6	2	1	1	2
12	Гребінківська міська	28	6	1	16	5
13	Диканська селищна	19	13	1	4	1
14	Драбинівська сільська	6	3	-	2	1
15	Заводська міська	9	4	2	2	1
16	Зіньківська міська	40	30	-	9	1
17	Кам'янопотоківська сільс.	5	4	-	1	-
18	Карлівська міська	12	12	-	-	-
19	Кобеляцька міська	39	16	1	10	12
20	Козельщинська селищна	14	6	2	6	-
21	Коломацька сільська	5	3	-	1	1
22	Комишнянська селищна	9	8	-	1	-
23	Котелевська селищна	12	5	3	1	3
24	Краснолуцька сільська	8	7	1	-	-
25	Кременчуцька міська	74	69	-	5	-
26	Ланнівська сільська	5	5	-	-	-
27	Лохвицька міська	30	3	13	3	11
28	Лубенська міська	44	30	5	8	1
29	Лютенська сільська	6	2	-	4	-
30	Мартинівська сільська	4	4	---	---	---
31	Мачухівська сільська	8	5	-	2	1
32	Машівська селищна	18	10	-	6	2
33	Миргородська міська	20+6	20+6	-	-	-
34	Михайлівська сільська	9	2	2	3	2
35	Нехворощанська сільська	5	1	1	3	-
36	Новогалещинська селищна	3	-	1	2	-
37	Новооржицька селищна	15	4	2	8	1
38	Новосанжарська селищна	23	13	2	6	2
39	Новоселівська сільська	5	5	-	-	-
40	Оболонська сільська	16	3	-	9	4
41	Омельницька сільська	10	2	2	3	3
42	Опішнянська селищна	10	6	-	4	-
43	Оржицька селищна	26	6	5	14	1
44	Петрівсько-Роменська сіл.	7	4	1	-	2
45	Пирятинська міська	31	10	7	6	8
46	Піщанська сільська	9	8	1	-	-

47	Полтавська міська	85	85	-	-	-
48	Пришибська сільська	не звітувала				
49	Решетилівська міська	33	16	4	13	-
50	Ромоданівська селищна	3	1	2	-	-
51	Семенівська селищна	33	6	4	20	3
52	Сенчанська сільська	10	2	1	2	5
53	Сергіївська сільська	3	3	-	-	-
54	Скороходівська селищна	8	2	-	3	3
55	Терешківська сільська	11	11	-	-	-
56	Хорольська міська	33	23	3	6	1
57	Чорнухинська селищна	22	6	-	15	1
58	Чутівська селищна	16	7	-	5	4
59	Шишацька селищна	19	7	1	10	1
60	Щербанівська сільська	3	3	-	-	-
УСЬОГО:		995	564	77	255	99
		100%	56,7%	7,8%	25,6%	9,9%

Як видно із даних таблиці, в області є лише 8 ТГ, влада яких змогла забезпечити усім працівникам бібліотек повну ставку заробітної плати: Карлівська міська ТГ (12 працівників), Миргородська міська ТГ (26 працівників), Полтавська міська ТГ (85 працівників), а також 5 сільських громад – Сергіївська сільська ТГ (3 працівника), Терешківська сільська ТГ (11 працівників), Щербанівська сільська ТГ (3 працівника), Новоселівська сільська ТГ (5 працівників), Мартинівська сільська ТГ (4 працівника). Натомість у Новогалещинській сільській ТГ не має жодного бібліотечного працівника на повну ставку.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 30.09.2009 р. № 1073 «Про підвищення заробітної плати працівникам бібліотек» (із змінами та доповненнями) усі працівники бібліотек мають отримувати **надбавку до посадового окладу за особливі умови роботи**; її конкретний розмір визначає керівництво у межах від 1% до 50%.

Але дані річної звітності бібліотек показують, що у декількох територіальних громадах області цю надбавку бібліотекарям у 2023 році взагалі **не нараховували і не виплачували** (Драбинівська ТГ, Кам'янопотоківська ТГ, Козельщинська ТГ, Лютенська ТГ, Мартинівська ТГ, Новогалещинська ТГ, Оболонська ТГ (на час воєнного стану), Омельницька ТГ, Ромоданівська ТГ), що є порушенням законодавства з оплати праці.

У **найменшому розмірі (1%)** цю надбавку отримують в області деякі бібліотечні працівники Пирятинської міської ТГ та працівники публічної бібліотеки Великобагачанської селищної ради.

У **максимальному 50%-му** розмірі цю надбавку отримують **усі** бібліотечні працівники **9-ти громад**: Білоцерківської ТГ, Горішньоплавнівської ТГ, Градизької ТГ, Заводської ТГ, Котелевської ТГ, Лохвицької ТГ, Михайлівської ТГ, Полтавської ТГ, Сенчанської ТГ. У Машівській селищній ТГ бібліотечним працівникам нараховували у 2023 році цю надбавку у розмірі 49% (майже максимально).

У деяких громадах області максимальний розмір надбавки є лише у керівників бібліотек, працівники ж отримують її у меншому розмірі. Загалом у публічних бібліотеках ТГ області розмір надбавки за особливі умови роботи коливається у **межах 5 - 30%** від посадового окладу.

МЕТОДИЧНИЙ ВПЛИВ ПОБЮ ім. ОЛЕСЯ ГОНЧАРА НА ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ ТГ ОБЛАСТІ

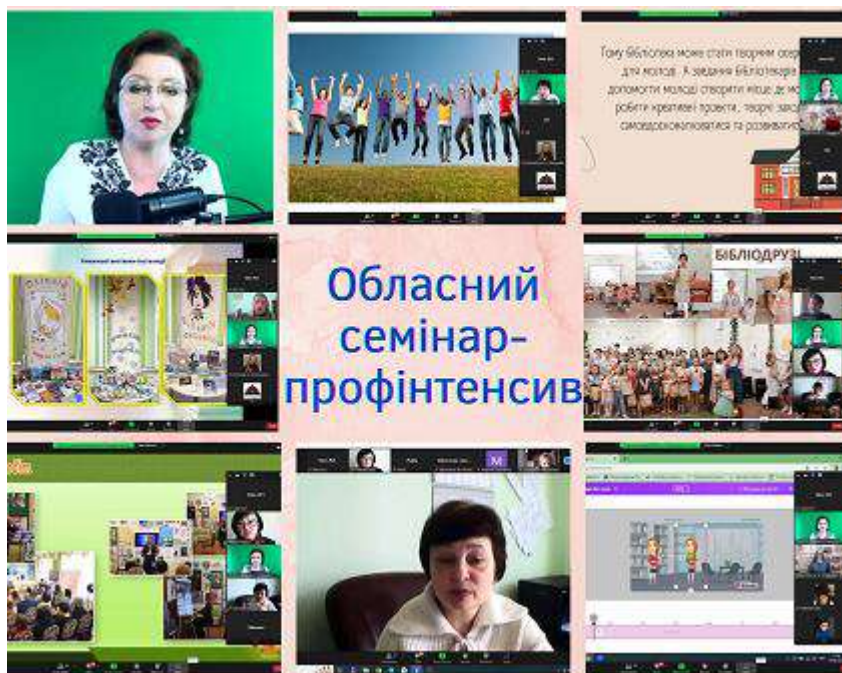
Стабільною та ефективною формою методичної допомоги бібліотекам області завжди були **виїзди** до них провідних фахівців ПОБЮ ім. Олесь Гончара, під час яких аналізувався стан бібліотечного обслуговування населення міст та сіл регіону, відбувалось спілкування із спеціалістами на місцях, надавалась консультативна, методична і практична допомога.

З цією метою працівники ПОБЮ ім. Олеся Гончара в травні-червні 2023 року здійснили два 2-денні виїзди до бібліотек Кобеляцької та Зіньківської міських територіальних громад. Під час обстеження роботи бібліотек Кобеляцької міської ТГ фахівцями ПОБЮ ім. Олеся Гончара був проведений ще й День професійного спілкування «Важливі аспекти бібліотечної діяльності: тримаємо руку на пульсі» із залученням працівників сільських бібліотек-філій.

З ініціативи Полтавської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Олеся Гончара та за підтримки Департаменту культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації у квітні 2023 року був проведений обласний семінар-профінтенсив для працівників публічних бібліотек ТГ області «Складові успіху бібліотечної роботи з юнацтвом та молоддю: без тиші, сірості та буденності». До семінару-профінтенсиву на платформі ZOOM долучилося 100 бібліотекарів територіальних громад області, які працюють з молодими користувачами і бажають удосконалюватися у своїй професії.

Програма 2-денного навчального заходу була насиченою і

різноплановою. Загалом виступило 16 спікерів: провідні фахівці ПОБЮ ім. Олеся Гончара, представники публічних бібліотек Диканської, Кременчуцької і Заводської територіальних громад області та працівники Кіровоградської обласної бібліотеки для юнацтва ім. Є. Маланюка, які долучилися до проведення цього семінару.

З їх виступів учасники семінару-профінтенсиву ознайомилися: з активностями бібліотеки крім призму воєнного стану, новинками юнацької літератури, креативними ідеями для соціокультурного розмаїття в бібліотеці, онлайн-сервісами для створення краєзнавчої продукції, сучасними ідеями бібліографічного обслуговування юнацтва; отримали практичні поради щодо фотографування соціокультурних заходів та взяли участь у психолого-практичному занятті з формування креативного мислення бібліотекарів. Колеги з Кропивницького у своїх виступах підняли питання формування читацької компетенції засобами анімаційної комунікації, використання онлайн-інструментів для зворотного

зв'язку з користувачами, розповіли про проведення стендап-сезону у бібліотеці та презентували свої літературні проекти.

Наприкінці жовтня 2023 р., перед початком складання річних звітів і планів роботи Полтавською обласною бібліотекою для юнацтва ім. Олеся Гончара на платформі ZOOM була проведена **обласна методична ZOOM-консультація «Актуальні питання роботи публічних бібліотек»**. Серед питань, які обговорювалися на заході, були огляд законодавчих новацій за 2023 рік та їх вплив на роботу бібліотек, поради стосовно планування молодіжних бібліотечних активностей на 2024 рік, питання подання річної звітності щодо роботи з юнацтвом та молоддю, рекомендації стосовно правильного вживання термінології у бібліотечній роботі.

У межах **Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек** ПОБЮ ім. Олеся Гончара у співпраці з Центром професійного розвитку педагогічних працівників виконкому Заводської міської ради організувала і провела на платформі ZOOM **семінар-практикум для шкільних бібліотекарів Заводської та Лохвицької міських територіальних громад «Інноваційні активності бібліотеки для юнацької аудиторії: сучасно, цікаво, корисно»**,

до якого долучилося 25 учасників.

Шкільним бібліотекарям було

запропоновано

ознайомитися з літературним проектом

«Книга & школа», діяльністю клубу «Я –

громадянин»,

використанням у роботі законодавства про

державні символи України, освоїти основи

роботи зі штучним інтелектом та отримати

практичні поради для удосконалення

бібліотечної роботи з підлітковою аудиторією.

Крім того, Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського разом із Державною науковою установою «Інститут модернізації змісту освіти» склали **Рекомендаційний бібліографічний список літератури до Методичних рекомендацій щодо проведення Всеукраїнського місячника шкільних бібліотек у 2023 році** і до цього списку були включені **4 статті** працівників ПОБЮ ім. Олеся Гончара, що були надруковані в інформаційному віснику «Бібліосвіт» (видавець – Державна бібліотека України для юнацтва) з активними посиланням на них:

- «Хібуку по-бібліотечному» та «Державні символи України крізь призму законодавства» Лесі Костенко;
- «Бібліотека і правова освіта підлітків» Олександри Бондар;
- «Тиждень бібліотечних активностей: повертаємо дитинство» Олени Колінько.

Фахівці ПОБЮ ім. Олеся Гончара у координації з Навчально-методичним центром професійно-технічної освіти у Полтавській області виступили на засіданні обласної секції бібліотекарів закладів професійної (професійно-технічної) освіти «Бібліотека закладу професійної (професійно-технічної) освіти в контексті викликів часу» з оглядом сучасної підлітково-молодіжної літератури, новаціями календарних дат, ювілеями знаменитостей у 2024 році та презентацією анотованого рекомендаційного списку літератури сучасних творів для юнацтва.

Для працівників бібліотек ТГ області у звітному році відділом інноваційних технологій та електронних ресурсів ПОБЮ ім. Олеся Гончара було проведено **4 навчально-практичних занять онлайн**, які стосувалися можливостей фотошопу, роботи з зеленим фоном, використання бібліотекарями у своїй роботі нейромереж. Загалом до цих занять долучилося майже 250 працівників бібліотек.

Інформаційно-методичне забезпечення діяльності юнацьких структурних підрозділів та обслуговування юнацьких груп у бібліотеках здійснювалося за допомогою виданих бібліотекою у звітному році **методичних рекомендацій**:

- «Українська КВІТКА з Америки» (*Інформаційно-методичні матеріали до 70-річчя від дня народження Квітки Цісик*);
- «Професійні свята в Україні: як бібліотеки можуть долучитися до їх відзначення» (*Методичні поради*);
- «Юридична відповідальність працівників публічних бібліотек: види та випадки застосування» (*Методично-правовий кейс*).

Щорічно працівниками науково-методичного відділу ПОБЮ ім. Олеся Гончара здійснюється інформаційно-аналітичний огляд діяльності публічних бібліотек територіальних громад області за підсумками року, метою якого є загальний аналіз справ юнацьких структурних підрозділів бібліотек області, виявлення тенденцій розвитку, а також висвітлення проблем та найбільш яскравих бібліотечних подій звітного періоду. Результатом цієї роботи стали:

- «Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек області з бібліотечно-інформаційного обслуговування юнацтва та молоді за 2022 рік»;
- «Зволікати не можна, ділитися!»: бібліодайджест успішних практик з юнацтвом та молоддю публічних бібліотек Полтавської області у 2022 році»; Випуск 3.

Надає професійні консультації обласна бібліотека для юнацтва й на **блозі науково-методичного відділу «Бібліопрофі»**, розміщеному на вебсайті

бібліотеки. За звітний період на блог підготовлено і викладено **9** нових матеріалів у рубрики «Бібліоновини», «Кейси для натхнення і мотивації», «Поради, рекомендації, консультації», «Нормативно-правові та регламентуючі документи», «Відео». Кількість переглядів матеріалів на блозі «Бібліопрофі» за звітний рік – **3 825**, що втричі більше, ніж за попередній рік (1200).

Працівникам публічних бібліотек ТГ області у 2023 році надано 17 усних та письмових індивідуальних **методичних консультацій і роз'яснень** стосовно різних аспектів роботи книгозбірень.

У червні на базі ПОБЮ ім. Олесь Гончара був проведений в режимі онлайн 2-денний **VII Всеукраїнський молодіжний бібліокараван «Читай, юність!»**, організований Державною бібліотекою України для юнацтва, до якого долучилося близько сотні представників обласних бібліотек для юнацтва та молоді і бібліотек територіальних громад, що обслуговують юнацтво і молодь, з різних регіонів України.

На заході виступили фахівці та волонтери нашої бібліотеки з презентаціями цікавих дитячих та молодіжних проєктів, що реалізовувалися в книгозбірні останнім часом.

Голова Полтавської обласної ради презентував учасникам бібліокаравану створену ним першу в Україні аудіохрестоматію підліткових творів. Бібліотекарям України було запропоновано ознайомитися в режимі онлайн із

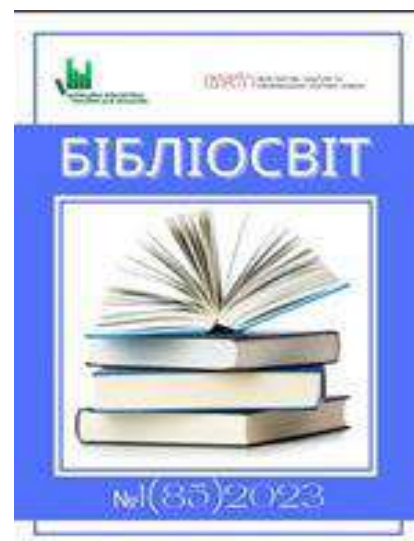

Смарт-простором для дітей та підлітків в Центральній бібліотеці Козельщинської селищної ради, що був реалізований на благодійні кошти. Презентували свою книжкову продукцію і запрошені на бібліокараван головна редакторка Департаменту дитячої літератури видавництва «Ранок» та засновниця і директорка видавництва «Білка».

Про інформаційне наповнення підліткового журналу «Однокласник» розповів його головний редактор. А у блозі «Українські літератори – молоді» виступили шість письменників і поетів, які представили учасникам заходу свої творчі доробки.

У звітному році провідними фахівцями науково-методичного відділу, відділу читальних залів та відділу інноваційних технологій та електронних ресурсів написані **6 статей до фахової періодики**, зокрема, **інформаційного вісника «Бібліосвіт»** а саме:

- «Матеріальна відповідальність працівників бібліотек крізь призму законодавства»;
- «Державні символи України крізь призму законодавства: що треба знати молоді»;
- «День науки в бібліотеці»;
- «Огляд нормативно-правових новацій-2023 та їх вплив на роботу публічних бібліотек»;
- «Бібліотека і правова освіта підлітків»;
- «Робота Інтернет-центру в сучасній юнацькій бібліотеці».

У квітні-жовтні 2023 року проводився **обласний конкурс «Собори душ своїх бережіть» серед молодих авторів юнацького віку** – користувачів міських, селищних та сільських публічних бібліотек територіальних громад Полтавської області, ініційований Полтавською обласною бібліотекою для юнацтва імені Олеса Гончара та за підтримки Департаменту культури і туризму Полтавської обласної військової адміністрації. **Тематичний напрямок конкурсу у 2023 році – «Моя країна – України: а що для тебе ці слова?».**

Конкурс проводився з метою виявлення та підтримки талановитої молоді Полтавщини, сприяння її самореалізації і розвитку творчих здібностей, популяризації української мови, активного залучення творчої молоді до соціально значимої діяльності і розвитку її інтелектуального потенціалу.

На II етап конкурсу була представлена **31 робота** молодих літераторів – користувачів міських, селищних та сільських публічних бібліотек територіальних громад Полтавської області, які продемонстрували свої творчі здібності, літературну майстерність, оригінальність, креативність при створенні власних поетичних та прозових творів.

На підставі рішення журі конкурсу переможцями стали та були нагороджені дипломами і подарунками 3 користувача у номінації **«Поезія»** (бібліотеки Лубенської, Великобагачанської, Котелевської ТГ) і 3 користувача у номінації **«Мала проза»** (бібліотеки Решетилівської, Зіньківської, Семенівської ТГ).

Метою методичної діяльності ПОБЮ ім. Олеся Гончара і надалі залишається оперативне реагування на тенденції, зміни та проблеми, які виникають у роботі публічних бібліотеках ТГ області, та надання їм методичної допомоги з різних питань функціонування бібліотек, а також підвищення кваліфікації бібліотечних працівників.

БІБЛІОТЕКИ ГРОМАД В МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Презентуючи себе на ринку інформаційних послуг публічні бібліотеки області представлені в Інтернет-просторі вебсайтами, блогами та сторінками в різних соцмережах. Так, протягом 2023 року **публічні бібліотеки у 16 ТГ області мали свої власні вебсайти; у 17 ТГ області бібліотеки вели свої блоги.**

Практично усі бібліотеки мають **сторінки у соцмережах**, але проблема полягає у тому, що багато з цих сторінок не є сторінками власне бібліотек, а є персональними сторінками бібліотекарів, де викладається інформація про роботу бібліотек. Особливо це притаманно сільським бібліотекам та сільським бібліотекам-філіям публічних бібліотек.

Бібліотеки 10-ти ТГ області представлені в Інтернеті одночасно і вебсайтами, і блогами, і сторінками у соцмережах. Це ті ТГ області, адміністративними центрами яких є районні центри в минулому, де була добре налагоджена робота ЦБС: Гадяцька, Горішньоплавнівська, Диканська, Зіньківська, Лубенська, Оржицька, Полтавська, Решетилівська, Семенівська, Хорольська.

На противагу цьому – за даними річних звітів публічні бібліотеки інших **10-ти ТГ області не мають** власного вебсайту, не ведуть своїх блогів і сторінок в соцмережах, що в час інформаційних технологій та комп'ютеризації негативно відображається на іміджі бібліотек та їхній ролі у своїх громадах.

Для популяризації своєї діяльності протягом звітного року книгозбірні області продовжували використовувати контенті соціальних мереж: Facebook, Instagram, Google+, відеохостингу YouTube, сервіси інтерактивних публікацій, презентацій Calameo, Genial.ly та платформи для проведення медіазанять ZOOM, Skype, BigBlueButton.

НАЙПОМІТНІШІ БІБЛІОТЕЧНІ АКТИВНОСТІ ЗА УЧАСТІ ЮНАЦТВА ТА МОЛОДІ

Серед бібліотечних активностей з юнацтвом та молоддю, реалізованих у 20223 році, варто відзначити наступні.

Для учнів 8 та 9 класів Дитячо-юнацька бібліотека Миргородської міської ради організувала годину історичної правди «Гетьманська держава Павла Скоропадського», присвячену 150-річчю від дня народження Павла Скоропадського, українського державного, політичного діяча, воєначальника, гетьмана України в 1918 році. Старшокласники дізналися цікаві факти з біографії П. Скоропадського та напрямки діяльності гетьмана. Наприкінці заходу учні отримали домашнє завдання – підготувати презентацію міні-проектів за напрямками його діяльності.

Для юнацтва в цій бібліотеці до Дня молоді було проведено літературно-музичну годину «Життя красиве, коли кольорове». Життя красиве, коли різнобарвне, – стверджував легендарний українець Кузьма Скрябін. Так, його життя не було нудним і монотонним, як і його творчість. Співак, композитор, письменник, продюсер, актор і багаторічний лідер гурту «Скрябін» зробив значний внесок у розвиток української музики, літератури, культури. Його пісні часто ставали хітами, а його вислови – девізом для сучасної молоді.

Підлітки ознайомилися з біографічними відомостями про свого кумира, переглянули відеокліпи на його пісні, що набули зараз нового звучання і є на часі як ніколи. Їхній увазі також були представлені видання, до яких увійшли прозові твори Кузьми Скрябіна і тексти пісень.

У Всесвітній день здоров'я **Комунальний заклад культури «Кременчуцька міська публічна бібліотека»** спільно з Кременчуцьким міським центром фізичного здоров'я населення «Спорт для всіх» провели заняття з шейпінгу з солодкою історією «Тіло в діло» для ліцеїстів Кременчуцького професійного ліцею ім. А. С. Макаренка. Фітнес-тренерка, дієтологиня, легкоатлетка, організаторка спортивної дівочої команди «Free-sport», засновниця онлайн проєкту «Секта 4-П», розповіла присутнім про здоровий спосіб життя, що включає в себе правильне харчування, повноцінний сон, заняття фізичними вправами, відмову від шкідливих звичок, а також позитивне мислення. Після лекції тренер провела практичне заняття з шейпінгу.

А у День закоханих **Кременчуцька міська публічна бібліотека** провела **годину спілкування «Кохання під час війни»**, під час якої молодь дізналася про заснування свята всіх закоханих, переглянула відеоролики екранізацій відомих творів про кохання: «Джейн Ейр», «Ромео і Джульєтта», «Звіяні вітром», ознайомилася з книжками про кохання, представленими на виставках – «Неймовірні історії кохання», «Кохання – то вічна людська краса», «Хто автор?». Молодь разом з бібліотекарем розмірковувала, що потрібно для справжнього кохання, як його зберегти на все життя, що допомагає зберігати кохання саме зараз тим, хто знаходиться на лінії запеклих боїв. Під час заходу учні переглянули зворушливі історії кохання «Наречена з Маріуполя», «Кохання з обручками із фольги», послушали вірші Василя Симоненка, Ліни Костенко і сучасного військового поета Валентина Єркова. Гарного настрою додали пісні, які лунали під час заходу.

У **Комунальному закладі «Новосанжарська публічна бібліотека»** в межах Всеукраїнського тижня права для молодих користувачів була проведена **інформаційна година «Підлітки мають знати свої права»** та правознавчий діалог **«Правові знання – кожному»** разом з представником Бюро вторинної безоплатної правової допомоги.

Справжнє занурення в історію організували для молодих користувачів працівники **Центральної бібліотеки Полтавської міської територіальної громади** до Дня українського козацтва.

Школярі ознайомилися з найцікавішими тематичними книгами, грали в ігри, відгадуючи предмети, пов'язані з козаками. А на питання учасників занурення: «Коли козаки почали носити шаровари?», «Чим різняться між собою жупани, кунтуші та свити?», «Скільки коштував одяг звичайних запорожців та старшини?»

відповів запрошений науковий співробітник Полтавського художнього музею (галереї мистецтв) ім. Миколи Ярошенка. Підлітки дізнались багато цікавого про поясний та верхній одяг, козацькі головні убори та взуття, різноманіття письмових та матеріальних джерел з історії строю запорозьких козаків 17-18 ст.

У філії №1 Лубенська міська бібліотека для дорослих ім. В. Леонтовича Публічної бібліотеки ім. Володимира Малика Лубенської міської ради за участі мобільної бригади соціально-психологічної підтримки БФ «Посмішка ЮА» відбулася **психологічна майстерня «Підлітки: труднощі спілкування»**. Старшокласники розпочали психологічну комунікацію зі знайомства з куточком здоров'я, зокрема, з новими книгами про ментальне здоров'я, рухливий спосіб життя, гармонійне існування у соціумі. Далі підлітки працювали над експрес-завданням психологині: на ватмані молодь графічно зображала, а потім презентувала, щасливі стосунки з батьками, класні взаємостосунки з однолітками та доросле спілкування без конфліктів. Учні проявили неабияку активність, логічне мислення, вміння структуровано висловлювати власну думку, аналізувати.

Публічна бібліотека ім. Володимира Малика Лубенської міської ради завдяки участі у пілотному проекті «Польська поліція в Україні», ініційованому Міністерством культури та національної спадщини Польщі та Міністерства культури та інформаційної політики України книгозбірня отримала 20 примірників книг. З метою популяризації даних видань у книгозбірні відбулася **літературно-краєзнавча розвідка «Лубни у творчості Генріха Сенкевича»**. Учні восьмого класу Академічного ліцею ім. братів Шеметів ознайомилися із штрихами до історичного портрету польського письменника, мандрували сторінками його історичного **роману «Вогнем і мечем»**. Для старшокласників стало приємною несподіванкою, що лауреат Нобелівської премії тло подій свого відомого роману розмістив саме в їхніх Лубнах, із філігранною майстерністю використавши щоденники лубенських придворних князя Єремії.

ЮНАЦЬКІ ТА МОЛОДІЖНІ КЛУБИ ЗА ІНТЕРЕСАМИ

Важливим засобом для спілкування, підвищення соціальної активності, розширення інтересів, запитів, потреб молодих користувачів бібліотек залишаються **юнацькі клуби за інтересами**, які сприяють всебічному й гармонійному розвитку особистості, а бібліотечним працівникам надають можливість залучити до систематичного читання молоде населення місцевих громад відповідно до їх інтересів та захоплень.

У публічних бібліотеках ТГ області у 2023 році функціонувало **67 юнацьких та молодіжних клубів і об'єднань** різного спрямування (у **27-ми ТГ області**). Мета їх діяльності: виховання у молоді любові до книги та читання, інтересу до різних сфер життя суспільства, розвитку творчих здібностей та організації змістовного дозвілля.

Найбільша кількість юнацьких клубів в бібліотеках Миргородської міської ТГ (9 клубів). **Жодного** юнацького клубу за інтересами **немає** у бібліотеках 30-ти ТГ області, тобто у половині громад області, що є досить високим негативним показником і свідчить про певні недопрацювання бібліотекарів у цьому напрямку.

Тематичні напрямки та кількість юнацьких клубів: художньо-мистецькі та творчої майстерності – 14, народознавчі – 8; літературні та літературно-мистецькі – 12, краєзнавчі – 6, правові – 7, пізнавальні – 2, морально-етичні – 2, патріотичні – 2, екологічні – 1, театральні – 2, дозвіллеві – 8, психологічні – 1, профорієнтаційні – 1, комп'ютерні – 1.

ЮНАЦЬКІ ТА МОЛОДІЖНІ КЛУБИ ЗА ІНТЕРЕСАМИ, що діяли у 2023 році у публічних бібліотеках ТГ області (без 3-х ТГ, які не звітували)

<i>№ з/п</i>	<i>Назва ТГ</i>	<i>Назва клубу</i>	<i>Тематика діяльності</i>
1.	Великобагачанська	«Обереги»	народознавчий
2.	Великосорочинська	«Оберіг»	краєзнавчий
3.	Гадяцька	«Берегиня»	народознавчий
4.	Горішньоплавнівська	«Мрія» «Слово» «Фото-кухня»	орігамі літературний дозвіллевий
5.	Гребінківська	«Краєзнавець» «Аматор» «Юні художники»	краєзнавчий художньо-мистецьк. художньо-мистецьк.
6.	Диканська	«Територія закону»	правознавчий
7.	Заводська	«Скарби душі»	літерат.-мистецький
8.	Зіньківська	«Феміда» «У світі прекрасного» «Господарочка» «Господарочка»	правознавчий художньо-мистецьк. творчої майстернос. творчої майстернос.

9.	Карлівська	«Джерело» «Діалог»	літературний правознавчий
10.	Кобеляцька	«Дивоцвіт» «Феміда» «Веселковий дивоцвіт» «Юна господарочка»	літератур.-мистец. правознавчий в'язання кулінарний
11.	Ланнівська	«Зоряниця» «Натхнення» «Ланнівчаночка»	<i>не вказано</i>
12.	Лохвицька	«Україночка» «В колі друзів»	морально-етичний народознавчий
13.	Лубенська	«Посмішка»	театральний
14.	Мартинівська	«Бібліотечні читайлики»	літературний
15.	Машівська	«Юні українці» «Юність» «Юний правознавець»	патріотичний профорієнтаційний правовий
16.	Миргородська	«Очумілі ручки» «Дивокрай» «Єрківчанка» «Слобідські посиденьки» «Умілі рученята» «На чатах духовності» «За покликом душі» «Красою душу звеселю» «Lege artis. За правилами мистецтва»	творчої майстернос. краєзнавчий народознавчий народознавчий творчої майстернос. духовної свідомості народознавчий творчої майстерності літературно- мистецький
17.	Михайлівська	«Тризубики» «Калинонька» «Калинка» «Клуб вихідного дня» «Книголюб»	патріотичний літерат.-мистецький літерат.-мистецький літерат.-мистецький літерат.-мистецький
18.	Новогалещинська	«Калинонька» «Мандрівник» «Джерельце»	народознавчий історико-краєзнавч. народознавчий
19.	Новосанжарська	«Бібліотечний серпантин» «На крок попереду»	творчої майстерності правознавчий
20.	Омельницька	«Водограй» «Умілі ручки»	ляльковий театр творчої майстернос.
21.	Піщанська	«Вишиванка»	творчої майстернос.

		«Краєзнавці» «Комп'ютерна академія» «Позитив» «Чарівні ручки» «Господарочка» «Клуб любителів сучасної української прози»	краєзнавчий комп'ютерний дозвіллевий естетичний дозвіллевий літературний
22.	Решетилівська	«Ровесник»	психологічний
23.	Сенчанська	«Первоцвіт»	еколого-природнич.
24.	Хорольська	«Гармонія»	пізнавальний
25.	Чорнухинська	«Клас»	літерат.-мистецький
26.	Чутівська	«Чисті джерела» «Аргумент» «Юні друзі бібліотеки»	краєзнавчий правознавчий літературний
27.	Шишацька	«Однокласник»	пізнавальний

МЕТОДИЧНА РОБОТА ПУБЛІЧНИХ БІБЛІОТЕК ОБЛАСТІ

Не зважаючи на величезну кількість публічних бібліотек області, де після реорганізації у структурі та штатному розписі не передбачені посади методистів, головні бібліотеки та умовно головні бібліотеки ТГ продовжують здійснювати методичний вплив на свої філії та бібліотеки ТГ і надають їм методичну допомогу в межах своїх можливостей.

Однією з форм методичної роботи є організація підвищення кваліфікації бібліотечних працівників, зокрема проведення для них **навчальних семінарів**. Завдяки професійному навчанню працівники книгозбірень набувають якостей сучасного фахівця, оволодівають новими знаннями, які потім використовують у своїй діяльності.

Так, Публічною бібліотекою імені Володимира Малика Лубенської міської ради було проведено ряд заходів з підвищення кваліфікації:

- День професійного розвитку «Бібліотека – провайдер сучасних послуг для дітей та юнацтва»;
- семінар-практикум «Бібліографічна робота сільської бібліотеки»
- тренінг-клас «Як не вигоріти на роботі та працювати із задоволенням. Професійна мотивація та синдром професійного вигорання»;
- Дня професійного спілкування «Бібліотеки Лубенщини – платформа єднання навколо читання»;
- семінар «Ефективна бібліотека – мультисервісний, мультифункціональний заклад»;
- семінарське заняття «Бібліотеки Лубенщини у режимі 24/7: плануємо з надією»;

- практикум «Цифрова компетентність бібліотечних працівників Лубенської громади».

У 2023 році продовжив свою роботу «Методичний десант», головною метою якого є комплексне вивчення стану діяльності міських, сільських філій та надання допомоги з різних питань організації роботи книгозбірень. У звітному році було здійснено 10 методичних виїздів.

У звітному році організаційно-методичним відділом Лубенської публічної бібліотеки підготовлено наступні методично-бібліографічні посібники, які в електронному варіанті були надіслані сільським бібліотекам для подальшого використання у їх діяльності:

- «Знайомтеся: нові дати у календарі» (шорт-лист);
- «Крим: тимчасово втрачена земля» (до Дня спротиву окупації АР Крим та міста Севастополь) (інформаційно-методичний дайджест);
- «Життя як подія: Коко Шанель» (методично-бібліографічні матеріали);
- «Жіночий батальйон» (як жінки змінили ЗСУ) (інформаційне видання);
- «Екологічна ціна українсько-російської війни» (інформаційний дайджест);

Комунальний заклад «Публічна бібліотека Глобинської міської ради» протягом 2023 року здійснила 3 виїзди до сільських бібліотек-філій з метою надання методичної допомоги та провела для бібліотекарів громади семінар «Організація діяльності бібліотек громади в сучасних умовах».

ПУБЛІЧНІ БІБЛІОТЕКИ В МЕДІА

Діяльність публічних бібліотек ТГ області у 2023 році досить активно висвітлювалася у паперових (газети, журнали), аудіовізуальних (радіо, телебачення) та електронних медіа. За звітний період в медіа було розміщено **2147 матеріалів**, пов'язаних із роботою бібліотек.

Найбільше матеріалів в медіа за минулий рік стосується роботи бібліотек Полтавської міської ТГ (852). Велика частина цих показників – це матеріали в електронних медіа.

Досить велику кількість матеріалів з висвітлення своєї роботи у медіа мають бібліотеки Семенівської селищної ТГ (147), Решетилівської міської ТГ (145), Миргородської міської ТГ (143), Лубенської міської ТГ (98).

Варто відзначити, що роботу бібліотек деяких невеликих сільських ТГ теж активно висвітлюють в медіа, наприклад, Піщанської сільської ТГ (409 матеріалів), Білоцерківської сільської ТГ (79).

За даними 57-ми звітів робота бібліотек 21-ї ТГ області у звітному році, на жаль, **жодного разу в медіа не висвітлювалася**.

Стосовно **тематики «бібліотечних» медійних матеріалів** за звітний період, то вони присвячені відзначенню у книгозбірнях святкових календарних дат, презентаціям книг (особливо краєзнавчих), оглядам літератури із фондів бібліотек, виставковим заходам, засіданням літературно-мистецьких об'єднань при бібліотеках, новим послугам для користувачів, конкурсам, у яких брали

участь бібліотеки та їхні користувачі, поповненню бібліотечних фондів книгами, отриманими від Українського інституту книги.

Відзначимо деякі **друковані матеріали** про роботу бібліотек, в т.ч. й з юнацтвом та молоддю, опубліковані у місцевих газетах у звітному році.

Тиждень молодіжної книги-2023 у Березоточі // Лубенщина. – 2023. – 30 квіт. – С. 3.

У Березотоцькій сільській бібліотеці, що на Лубенщині, в межах Тижня молодіжної книги «Молодіжний формат ХХІ століття» відбувся бібліоланч «Історичні книги в житті молоді». Бібліотекарі запропонували молоді зануритися у вир української історії, відтворити «вирвані» сторінки, зазирнути за лаштунки трагічних і звитяжних подій. Із непідробною цікавістю молодь знайомила з виданнями, що були представлені на книжковій виставці «Історичне минуле...».

Січка Л. Старшокласникам – про булінг / Л. Січка // Нова праця – 2023. – 16 черв. – С. 2.

Тема булінгу серед школярів була основною на зустрічі, організованій Вороньківською сільською філією Публічної бібліотеки Чорнухинської селищної ради для учнів 8-11 класів Вороньківського ліцею. На правову годину запросили завідувачку сектору Чорнухинського бюро безоплатної вторинної правової допомоги, яка всебічно розкрила цю тему та відповіла на запитання юнаків і дівчат.

Folk-містерія «Таїна Різдва Христового» // Лубенщина. – 2023. – 20 січ. – С. 4.

Щороку в Публічній бібліотеці імені Володимира Малика Лубенської міської ради проводяться зустрічі різдвяних свят, в яких беруть участь активні користувачі бібліотеки. Цього року на folk-містерію «Таїна Різдва Христового» завітали учасники бібліотечних клубів «У дружньому колі» та «Посмішка». Свято зустрічали традиційними колядуванням та вертепом. Під час святкової зустрічі бібліотекарка провела народознавчу мандрівку «Зимові народні свята». Завершився вечір традиційним дружнім чаюванням.

Корнієнко Н. Про дівочу красу й не тільки / Н. Корнієнко // Наша громада – єдина родина. – 2023. – 27 січ. – С. 4.

Газетний матеріал розповідає про народознавчий вечір, що відбувся у Балакліївській сільській бібліотеці Білоцерківської територіальної громади «Ой не рїж косу, бо хорошая». Активними учасниками свята стали підлітки Балакліївської гімназії та Красногорівського ліцею. Присутні дізнались про легенди, пісні, перекази, пов'язані з дівочою косою – традиційною ознакою краси.

Верпета А. Магія рідного слова / А. Верпета // Життя і слово. – 2023. – 3 берез. – С. 2.

До Міжнародного дня рідної мови Публічна бібліотека імені А. Михайленка Карлівської міської ради для учнів 9-го класу Карлівського ліцею № 1 організувала екскурс в історію рідної мови. Старшокласники, розділені на дві команди, змагалися в конкурсах і вікторинах на краще знання української мови.

Варто зазначити, що діяльність деяких бібліотек ТГ області висвітлювалася на сторінках не лише місцевої преси, а й у всеукраїнських професійних виданнях. Так, у журналі **«Бібліотечний форум» № 2 за 2023 рік** вийшов матеріал в.о. директорки Кременчуцької міської публічної бібліотеки **Тетяни Майдак «Історія бібліотечної справи Кременчука»** (про написання і вихід у світ однойменної книги), а в **№ 4 за 2023 рік** – ілюстрований матеріал завідувачки відділу обслуговування філії № 3 цієї ж бібліотеки **Олени Гордій «Стінописи «Легенди Кременчука»: втілення багатовікової історії міста»** (про бібліотечний проєкт «Стінописи «Легенди Кременчука»).

Інформаційний бюлетень

*Аналітично-статистичний портрет публічних бібліотек
області з інформаційно-бібліотечного обслуговування
юнацтва та молоді за 2023 рік*

Автор-укладач: Леся Костенко

Редактор	Наталія Фенько
Комп'ютерний набір	Леся Костенко
Комп'ютерна верстка	Олексій Якубовський
Відповідальна за випуск	Світлана Сичова

Підписано до друку 05.03.2024. 28 стор. Тираж 3 прим.
Обласна бібліотека для юнацтва ім. Олесь Гончара
36039, м. Полтава, вул. Гончара, 25а
<http://libgonchar.org>
E-mail: pobugonchara@ukr.net